

Místo předmluvy...

Asi málokomu se poštěstí, aby si své budoucí pracovní místo zamiloval už ve věku necelých tří let. Přibližně tolik mi totiž bylo, když mí rodiče usoudili, že už jsem pobrala tolik rozumu, aby se se mnou bez větších škod mohli vypravit do zoologické zahrady. Jakkoli jihlavská zoo v té době byla jen nepříliš honosným zookoutkem, pro oči mrňavé holky představovala místo nepředstavitelných krás. Proč si ale ono kouzlo beze změny uchovala i pro holku větší, až posléze úplně velikou, zůstane zřejmě jednou z nikdy neobjasněných záhad, bez nichž „svět byl by jen holá poušť“. Leč od toho ale nakonec kouzla jsou – aby, byť neodhalena, fungovala.

A spiral-bound notebook with a hand-drawn border. The cover is white with a grey spiral binding at the top. The text is centered on the cover.

**ŠUPINÁČI,
OPEŘENCI A PLYŠÁCI**

I.

Královna Kristýna

Byla to šarmantní dáma v letech – čtyřicítka na krku – nicméně s osobitou elegancí a vyhraněnými názory. Měla pravda lehce přes váhu a trochu svérázný přístup k osobní hygieně, ale to všechno se jí dalo prominout. Hlavně proto, že byla medvědice.

Se svým druhem Pétou obývala svůj výběh snad od samých počátků zoologické zahrady, a jak naznačovala její kondice, nemínila ho hned tak opouštět. Kristýna totiž patřila k tvorům, kteří mají jasno v tom, jak si správně užívat radostí života. Když se rozkošnický rozložila na skále, huňaté břicho nastavila sluníčku a s přimhouřenýma očima se lehce podepřela na lokti, k dokonalé podobnosti s línou, odporně bohatou tělnatou dámou už jí scházela jen cigareta v dlouhé špičce a sklenka suchého martini.

Kristýninou tajnou gurmánskou vášní, hříškem, který si dopřávala, kdykoli mohla, však ve skutečnosti byly – knedlíky. Lhostejno zda kynuté či nikoli, houskové či

bramborové, jen když jich bylo hodně a plavaly ve spoustě omáčkovitých zbytků nasbíraných pro naši požitkářku do kbelíku před závodní jídelnou. Jen co se tahle božská lahůdka ocitla v jejím korytě, Kristýna v očekávání budoucích slastí zafuněla jako parní lokomotiva a vzápětí se do té kašovité směsi zaryla až po oči. Blaženě je přivřela a s nadšením, které bylo přímo úměrné intenzitě jejího pomlaskávání, rejčila čumákem z jedné strany na druhou a hlasité srkání oznamovalo, že pod hladinou už zase narazila na další z těch kulatých bílých pochoutek. Netřeba podotýkat, že její vizáž, poté, co koryto dočista vylízala, odpovídala jejímu předchozímu počínání. Hlavu jí – od špičky nosu až po oči – pokrývala souvislá našedlá vrstva zasychající břechky a dodávala Kristýně podobu obzvláště frivolní dámy, kráčející s maskou na tváři na karneval. Než zbytky stačily zaschnout a opadat, byla tu nová várka jejího oblíbeného menu a sádrová maska se znovu skvěla v celé své kráse.

Pro takové extravagance neměl Pěta pochopení. Stoloval důstojně, hrozené vajíčko obratně chytil do tlamy, a pokud mu náhodou přece jen trochu káplo na kožich, všechno hned puntičkářsky olízal.

Jeho kratochvíle se ubíraly jiným směrem.

„Já myslel, že mi pad na palici strop!“ charakterizoval výsledek Pětova snažení pan Zdarsa, setrvalý živý inventář zahrady, starý machr a praktik. Pěta nevymyslel nic chytřejšího než se v rohu své ubikace postavit na zadní, přitisknout se k mřížím těsně u železných dveří, jimiž se do pavilonu medvědů vcházelo, a pak už jen trpělivě čekat. Když se ozvalo zaštrachání klíčů v zámku,

pochopil, že nadešla jeho chvíle. Prostrčil pracku – která sama o sobě váží jako půl pytle brambor a co do velikosti si nezadá s bochníkem chleba – mřížemi, a když se nebohý ošetřovatel, sehnutý pod váhou dvou kbelíků s medvědí večeří, všoural bokem do zšeřelého pavilonu, praštil ho Péta vší silou po hlavě...

Drápy šly naštěstí mimo, takže k žádné újmě na zdraví nedošlo, nicméně Pétu následná reakce – úlek, řev, rachotící vylité kbelíky a posléze proud nevybíravých nadávek – tak nadchla, že se rozhodl v téhle úžasné zábavě pokračovat. Když už se všichni ošetřovatelé do medvědíh ubikací nedůstojně šourali zadkem po stěně nebezpečně uzounké chodbičky, padlo rozhodnutí opatřit Pétovo obydlí bytelnější a hlavně hustší mříží, kterou už pádná medvědí pravice neprošla. A bylo po zábavě. Pak už se musel Péta spokojit jen s krkolomnými skoky do bazénu, pečlivým vyšplícháváním vody z právě naplněného a vymytého koryta na pití, s ohlušujícím třískáním do železných dveří, žebráním pamlsků umocněným srdce-rvoucími prosebnými gesty hodnými hlady zmírajícího ubožáka a podobnými méně hodnotnými aktivitami. Tvářil se sice, jako by bylo všechno v pohodě, ale myslím, že nám to nikdy nezapomněl.

Kristýna měla svých starostí dost. Už pár týdnů polehávala, dělala dojemné oči a všemožně dávala najevo, že nás – po několikaleté přestávce – i přes svůj pokročilý věk obdaří potomstvem. Byli bychom jí snesli modré z nebe. Vysoko jsme jí podestlali, zateplili celý box, a jen co projevila náznak nechutenství, vrhli jsme se do vaření teplých „obědů“, šrotovitých šlicht s vařeným hovězím

masem. Když jsme ji chtěli obzvláště potěšit, stačilo přinést jí rozkrojený citron nebo pomeranč. Silné aroma mělo na Kristýnu neodolatelné účinky, takže se vždycky rozhodla, že pravá dáma – zvláště pak v jejím stavu – prostě nemůže existovat bez parfému. S nečekanou šikovností vzala pak pomerančovou půlku doslova „do dlaně“, decentně sehnula hlavu a vtírala si tekoucí šťávu do chlupů za ušima, dokud z „parfému“ nezbyla jen rozmačkaná slupka.

V polovině zimy, kdy se měl vytoužený medvídek narodit, se už Kristýna samou leností sotva zvedla. Z přepychového slámového lože vykukovala jen její oříškově hnědá očka, na všechny strany větřící nos a dvě kulaté uši. Zdvojnásobili jsme péči, snášeli jí nejnemožnější lahůdky, a kdyby to jen trochu šlo, určitě bychom u ní i přespávali.

Když předpokládaný den porodu minul, znejistěli jsme, zatímco Kristýna ožila. Když od vypočítaného termínu uplynuly víc než dva měsíce, zvedla se Kristýna ze slámy, oklepala se, protáhla a stejně štíhlá jako na podzim ulehla, bez ohlednutí odkráčela do výběhu. Z její absolutně nevinné chlupaté tváře se dalo jasně číst: *Jo, jen tak mimochodem, to vyvařování se mi líbilo. Kdyby neměl nikdo nic proti, tak napřesrok bych to prosila zopakovat. A cože jste to ode mě chtěli? Nějak jsem zapomněla...*

Pověra, byt stokrát omílaná, prohlašující, že u medvědů nelze odhadnout duševní hnutí, protože nemají mimické svaly, je totiž s prominutím nesmysl jako hrom. Pravda je to pouze potud, že medvědi mimickými svaly skutečně nedisponují. To ovšem zdaleka ještě neznamená, že jejich tvář zůstává za všech okolností kamenná jako maska. Naopak! Jen málo zvířat totiž dokáže nadělat

tolik výmluvných „obličejů“ jako medvědi. Pomáhají jim k tomu citlivé a nesmírně pohyblivé pysky, jimiž dokážou neskutečně kroutit, špulit je a natahovat do neuvěřitelné délky nebo jimi dokonce vyluzovat poměrně odporivé plácavé a klapavé pazvuky, což jmenovitě Kristýnka činila, kdykoli v dálce zahlédla známou postavu v montérkách, vláčející vzhůru k medvědímu pavilonu kbelík po okraj plný kuchyňských zbytků.

Kristýna zkrátka hovořila naprosto jednoznačně a srozumitelně a pramálo se starala, co si o medvědí komunikaci myslí ti nedokonalí lidští tvorové, kteří k tomu, aby vylovili knedlík z omáčky, potřebují v tlapách držet jakési kovové nesmysly. Zkrátka Kristýna v tom měla – jako ostatně v mnohém – jasno.

